

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וגו'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 בתורה "אני הו' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים",
 45 ולפעמים נאמר "אנכי הו' אלקיך אשר הוצאתיך גו' ויש
 46 לבאר את ההבדל "אני" ל"אנכי" שלכאורה נראה כי הם עניין אחד?
 47 ומוסיף ומבאר את השאלה:

48 הנה עקר ההפרש ההבדל בין
 49 תיבת "אני" ל"אנכי" הוא
 50 ה"ק"ף¹² העובדה שבמילה 'אני' אין
 51 אות כ"ף ואילו המילה 'אנכי' מכילה
 52 את האות כ"ף, להיות פי פרוש
 53 המילה "אני" הוא ידוע
 54 כשהאדם אומר על עצמו
 55 שהוא עשה דבר פלוני
 56 וכדומה, יאמר אני עשיתי
 57 דבר זה, ובאמת גם כשיאמר
 58 אנכי עשיתי דבר זה, יסבול
 59 גם-כן פרוש זה גם המילה 'אנכי'
 60 סובלת (מקבלת) את המשמעות הזו
 61 עצמה, ואם כן חזרת ומתחזקת
 62 השאלה, מה ההבדל בין 'אני' ו'אנכי',
 63 והרי ברור שהעובדה שפעם נאמר 'אני'
 64 ופעם נאמר 'אנכי' היא משמעותית
 65 ומכוונת?

66 אמן, ההפרש ההבדל בין 'אני'
 67 ו'אנכי' הוא, ש'שואמר' האדם על
 68 עצמו בבחינת שפלות
 69 והתנצלות בכיטויים שכונתם
 70 להשפיל את עצמו ולהתנצל וכדומה
 71 אל השואלו מי עשה דבר
 72 פלוני, יאמר אני עשיתי,
 73 שאין בכונתו אז להגביה
 74 עצמותו לרומם את עצמו כו'
 75 וכיוון שהביטוי 'אני' אינו לשון
 76 התנשאות כמו הביטוי 'אנכי', אדם
 77 אומר 'אני' כשהוא עונה 'אני עשיתי'
 78 והמענה הוא מתוך ביטול והתנצלות.
 79 אבל כשירגז השואל מי עשה
 80 דבר פלוני כאשר השאלה מי עשה
 81 דבר מסוים נשאלת מתוך רוגז וכעס
 82 מצד השואל, וישיבנו אני עשיתי

83 ותוכן התשובה היא שהאדם עונה כי הוא זה שעשה את הרב, לומר
 84 שמאד יפה עשה כאשר כונת האדם היא לשבח את עצמו ולומר שעשה
 85 מעשה יפה מאד, אף-על-פי שזה עשיית המעשה היא נגד רצונו
 86 (של השואל שכונס ורוגז על כך), וצריך העונה להגביה את עצמו

1 אלו"ף ד' אנכי" בחינה נעלית שלמעלה מגילוי נמשך מלמעלה למטה
 2 ויורד ומתגלה "היום ברכה לפניכם" כו'. וזהו גילוי האלוף
 3 בעולם בעת מתן תורה, הוא למעלה ממדרגת הברכה מה שנקרא
 4 העולם פאות ב"ת (בחינת חכמה)⁹, שעל-ידי החכמה
 5 נעשה התהוות היש, שזהו
 6 מה שכתוב¹⁰ בראשית פרא
 7 גו' על-ידי החכמה נהיתה מציאות
 8 של בריאה, וכמבואר ב'תורת חיים'
 9 לאדמו"ר האמצעי אודות הקשר של
 10 האות ב"ת לבריאת העולם באמצעות
 11 החכמה, "ב' הבראשית ב"ת רבתי
 12 שהוא מורה על בחינת התיקון דחכמה
 13 דתורה. כמו שכתוב בחכמה יבנה
 14 בית... ואחיה אצלו אמון' אמון
 15 מופלא כו'... אומנא, כמו שאומר
 16 לאומן לבנות והאומן בונה על פי
 17 החכמה שבעצמותו, כך על פי החכמה
 18 שבתורה נבנה בניין כל העולמות...
 19 וזהו שתירגם ירושלמי בראשית ברא
 20 בחוכמתא ברא, כמו שכתוב 'כולם
 21 בחכמה עשית', שזוהי בחינת
 22 'בראשית ברא' הברכה משם
 23 הו' שבהשפלת'ולות
 24 העולמות כו' הברכה האלוקית
 25 שנמשכת בעולם במצבו הרגיל, כפי
 26 שהאור האלוקי יורד ונמשך בעולם
 27 ב'סדר השתלשלות' ממדרגה למדרגה
 28 (וכל מדרגה קשורה בזו שמעליה ובוזו
 29 שתחתיה, כטבעות וחוליות של
 30 שלשלת), ואלו הברכה
 31 שנמשכת ויורדת ומתגלה לעולם
 32 על-ידי מתן-תורה, שעל זה
 33 נאמר "ראה אנכי נתן
 34 לפניכם היום ברכה", ברכה
 35 מבחינת 'אנכי' שלמעלה מהשמות,
 36 היא ברכה נעלית יותר, הנמשכת
 37 משם הו' שלמעלה
 38 מהשפלת'ולות.

1 ההעלם. וזהו "ראה אנכי נתן לפניכם היום
 2 ברכה", הנו ש'מבחינת אלו"ף ד' אנכי' נמשך
 3 "היום ברכה לפניכם" כו'. וזהו למעלה
 4 ממדרגת הברכה מה שנקרא העולם פאות ב"ת
 5 (בחינת חכמה)⁹, שעל-ידי נעשה התהוות היש,
 6 שזהו מה שכתוב¹⁰ בראשית פרא גו'), שזוהי
 7 הברכה משם הו' שבהשפלת'ולות העולמות כו',
 8 ואלו הברכה שנמשכת על-ידי מתן-תורה, שעל
 9 זה נאמר "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה",
 10 היא משם הו' שלמעלה מהשפלת'ולות.
 11 (ב) ויש להוסיף בבואר מעלת הברכה
 12 שנמשכת מבחינת "אנכי", "אנכי מי
 13 שאנכי", על-פי המבאר בדרושי רבנו הזקן
 14 משנת תקס"ב¹¹, וזה-לשונו: יש להבין למה
 15 לפעמים נאמר "אני הו' אלקיך אשר הוצאתיך
 16 מארץ מצרים", ולפעמים נאמר "אנכי הו'
 17 אלקיך אשר הוצאתיך גו'. הנה עקר ההפרש
 18 בין תיבת "אני" ל"אנכי" הוא ה"ק"ף¹², להיות
 19 פי פרוש "אני" הוא ידוע כשהאדם אומר על
 20 עצמו שזה עשה דבר פלוני וכדומה, יאמר אני
 21 עשיתי דבר זה, ובאמת גם כשיאמר אנכי
 22 עשיתי דבר זה, יסבול גם-כן פרוש זה. אמן,
 23 ההפרש הוא, ש'שואמר' בבחינת שפלות
 24 והתנצלות וכדומה אל השואלו מי עשה דבר
 25 פלוני, יאמר אני עשיתי, שאין בכונתו אז
 26 להגביה עצמותו כו'. אבל כשירגז השואל מי
 27 עשה דבר פלוני, וישיבנו אני עשיתי, לומר
 28 שמאד יפה עשה, אף-על-פי שזה נגד רצונו

39 (ב) ויש להוסיף בבואר מעלת
 40 הברכה שנמשכת מבחינת "אנכי", שהוא בחינת "אנכי מי
 41 שאנכי", למעלה מהדרגות הקרויות בשמות כמו הו' ואלוקים, על-פי
 42 המבאר בדרושי מאמרי חסידות של רבנו הזקן משנת
 43 תקס"ב¹¹, וזה-לשונו: יש להבין למה לפעמים נאמר

(9) תורת חיים בראשית ז, א. (10) בראשית א, א. (11) ד"ה אנכי הוא מוחה פשעיך - במאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ס"ע יג ואילך. (12) ראה גם לקו"ת שה"ש לה, ג.